

УДК 81'373.2:81'373.4:811.111

Л. Кушнір, асист.

Львів. нац. ун-т імені Івана Франка, Львів

**АВТОРСЬКА ЛЕКСИКА РОМАНУ ДЖ.Р.Р. ТОЛКІНА
«ВОЛОДАР ПЕРСНІВ»: ЛІНГВІСТИЧНИЙ СТАТУС І КЛАСИФІКАЦІЯ**

Розглянуто лінгвістичний статус авторської лексики роману Дж.Р.Р. Толкіна «Володар Перснів». З'ясовано основні риси авторських онімів і реалій та особливості їхньої систематизації за різними класифікаційними ознаками.

Ключові слова: авторська лексика, okazіоналізми, оніми, реалії, семантика, Дж.Р.Р. Толкін, художній переклад.

Одна з важливих рис фентезійного роману британського письменника Дж.Р.Р. Толкіна «Володар Перснів» [1] – великий корпус авторської лексики, яку сам автор іменував «номенклатурою» [2]. За нашими даними, у романі понад триста антропонімів (наприклад, *Arwen, Bregalad, Forlong the Fat, Grey Pilgrim*) і майже вдвічі більше топонімів (*Bridgefields, Entwash, Hobbiton, Númenor* тощо). Крім антропонімів і топонімів, авторська лексика охоплює назви та імена фіктивних матеріальних і духовних об'єктів і явищ: рослин (*evermind, galenas, mallorn*), тварин (*Gwaihir, Mearas, oliphant*), міфічних істот, предметів, відтинків часу, подій, інституцій, військових кампаній тощо. Повна кількість власних і загальних назв, а також своєрідних авторських термінів перевищує тисячу.

Хоча авторська лексика суттєво увиразнює віртуальний світ згаданого роману Дж.Р.Р. Толкіна, а її відтворення в перекладі складає чи не найбільші труднощі (див. [3–8]), у літературі досі немає єдності стосовно лінгвістичного статусу цієї лексики, її основних особливостей і класифікації. З'ясування цих питань є метою цієї праці. Серед її завдань – уточнення відповідної лінгвістичної термінології, з'ясування якісного та кількісного складу авторської лексики роману «Володар Перснів» і її типізація за різними класифікаційними ознаками.

Аналіз специфічних авторських лексичних одиниць Дж.Р.Р. Толкіна найперше вимагає точного лінгвістичного визначення. Мабуть, уникаючи термінологічних дискусій щодо таких понять як неологізм, okazіоналізм, онім, лакуна, реалія тощо, О. Фадєєва [3] вдається до терміну «толкієнізм», а В. Беренкова [5] і В. Б'ялик [6] говорять про «авторські художні новоутворення» і «креативні авторські лексичні утворення», що підкреслює оригінальність останніх. Вони поєднують риси авторських okazіоналізмів як нових одиниць мовлення та неологізмів як нових одиниць мови, оскільки окремі okazіоналізми Дж.Р.Р. Толкіна вже ввійшли до словників як незаперечні мовні факти. Водночас, з позицій перекладознавства

мова йде про безеквівалентну лексику (див. аргументацію Р. Зорівчак [9: 65]). Б. Стасюк [4] додатково виділяє підклас «неповноеквівалентної» лексики.

О. Новічков [10] вважає, що в фентезійних творах присутня лексична група, проміжна між онімною та номенклатурною або між онімною та апелятивною. Хоча цей висновок викликає сумніви з погляду на загальні положення літературної ономастики, він усе ж привертає увагу до статусу частини okazіоналізмів Дж.Р.Р. Толкіна. Онімний статус багатьох його лексичних одиниць дійсно дискусійний. Наприклад, виходячи з контексту роману «Володар Перснів», слово *Balrog* можна сприйняти як ім'я міфічної істоти – міфонім. Проте з іншого роману автора «Сильмариліон» випливає, що це не онім, а збірна назва багатьох істот (*Balrogs*). Тоді як *Elder Days* як назву епохи Середзем'я можна впевнено кваліфікувати як власну назву-хрононім (порівн. із *Середньовіччям*, *Відродженням* тощо), назва *Lithe* дня святкувань посередині календарного року в літочисленні гобітів, а також назва місяця *July* – це приклади апелятивної лексики, хоч і відіономастичного характеру. Не є онімами й назви *the Nine*, *Nazgûl* або *Ringswraiths* – це збірні імена дев'яти людських королів. Ще очевидніше це для назв штучних мов Середзем'я (*Quenya*, *Sindarin*, *Westron*) і назв рас, народів і племен – етнонімів на зразок *Dunlendings*, *Easterlings* або *Eorlingas*. Послідовність у дотриманні мовознавчих положень не дає підстав відносити до реалій топоніми Дж.Р.Р. Толкіна, як це було зроблено в розвідці К. Божко [7].

Кількісний аналіз внесків пропріальної і апелятивної лексики до загального корпусу безеквівалентної лексики роману засвідчив, що серед них маємо близько 90% онімів і 10% апелятивів. Що цікаво, схожі цифри одержуємо з аналізу вибіркової рекомендації автора до перекладу «номенклатури» [2]. Отже, внесок онімів до корпусу авторських лексичних новоутворень визначальний.

З позицій перекладознавства безеквівалентна лексика Дж.Р.Р. Толкіна апелятивного характеру повністю підпадає під визначення реалій за Р. Зорівчак [9: 58]: «*Реалії – це моно- і полілексемні одиниці, основне лексичне значення яких вміщає (в плані бінарного зіставлення) традиційно закріплені за ними комплекс етнокультурної інформації, чужої для об'єктивної дійсності мови-сприймача*». До реалій віднесемо слова *athelas*, *eleventy-one*, *lembas*, *oliphaunt*, *Shirriff*, *Steward*, *Yule* та ін. За нашими підрахунками, близько 60% із них пов'язані зі штучними авторськими мовами та фіктивними культурами народів Середзем'я. Якщо додати сюди реалії, які походять зі староанглійської мови, то загалом майже 70% реалій Дж.Р.Р. Толкіна не мають виразного змісту в сучасній англійській мові. Ці авторські новоутворення конфліктують із мовою та культурою оригіналу, а тому роман має риси, типові для т. зв. гібридних текстів.

Дж.Р.Р. Толкін рідко вживає антропоніми з реального іменника (*Bert*, *Bill*, *Tom* тощо); переважно не схожі на назви реальних об'єктів і його топоніми (*Dwimorberg*, *Ered Nimrais*, *Rath Dinen* тощо). Тому в розгляді авторського ономастикону особливо доречний термін В. Калінкіна [12] «поетоніми» – породжені творчістю власні назви, які, окрім номінативної, мають низку додаткових стилістичних функцій художньому творі. О. Карпенко [13] називає ці оніми «фіктонімами», аби відрізнити від літературних онімів, запозичених з реального ономастикону («протонімів»). Тоді як термін «поетонім» увиразнює творчий аспект та своєрідну «ономапоестику» Дж.Р.Р. Толкіна, назва «фіктонім» додатково виділяє той факт, що денотати онімів повністю фіктивні.

Денотати реалій теж віртуальні. Хоча термін на кшталт «поетична реалія» не є поширеним, він увиразнює творчий характер реалій Дж.Р.Р. Толкіна: на відміну від звичайних реалій, пов'язаних з культурою деякого народу, його реалії породжені художньою уявою. Для них часто використовують термін «квазіреалії», визначений у пункті 2.3.4 монографії [8] О. Ребрія як «лексичні одиниці на позначення об'єктів, створених авторською уявою для характеристики вигаданого (казкового або фантастичного) світу, в якому відбуваються змальовані в художньому творі події». Цей термін вживали Б. Стасюк [4] і К. Божко [7]. Отже, творчості Дж.Р.Р. Толкіна притаманні квазіоніми та квазіреалії.

Значний за обсягом і системний за характером ономастикон роману Дж.Р.Р. Толкіна неодноразово аналізували в літературі. Істотно менше вивчено авторські квазіреалії: серед дисертаційних досліджень лише праця В. Беренкової [5] містить деякий лінгвістичний аналіз апелювативної авторської лексики, об'єднаний із аналізом онімів Дж.Р.Р. Толкіна. Хоча власні назви та назви-реалії – це дещо різні лінгвістичні категорії, спільний розгляд онімів і реалій автора вважаємо слушним, як і спільний аналіз їхніх способів перекладу (див. теоретичні міркування Р. Зорівчак [9: 66] і С. Влохова та С. Флоріна [11: 12–13]). Це зумовлено такими схожими рисами онімів і реалій Дж.Р.Р. Толкіна: вони є складовими безеквівалентної лексики та, переважно, результатами лінгвопоетичної творчості; виконують вагомую естетичну функцію в романі; мають етнокультурне забарвлення; часто базуються на штучних мовах автора; їхні денотати фіктивні; схеми номінування переважно спільні.

Перейдемо до докладнішої класифікації онімів і реалій Дж.Р.Р. Толкіна. Тематичний поділ онімів є стандартним – антропоніми, топоніми, зооніми, фітоніми, хрононіми, міфоніми, теоніми, біблїоніми, ідеоніми, хрематоніми, ергоніми та ін. На додаток, авторські оніми класифікуємо залежно від мови, з якої вони походять. За нашими оцінками, трохи більше половини онімів із роману базуються на сучасній англійській мові, а решта пов'язані зі староанглійською або штучними мовами квеня, синдарин та ін. Серед авторських онімів натрапляємо на однокомпонентні (*Derufin, Hollin, Widfara*) та багатокомпонентні (*Brandywine Bridge, King of the Dead, Red Book of the Periannath*).

Як і оніми, реалії поділяють на стандартні тематичні класи (географічні, етнографічні та суспільно-політичні) [11: 51–56]. Реалії Дж.Р.Р. Толкіна також розбі'ємо на дві групи, пов'язані відповідно з англійською (*Big Folk, evermind, Halfing*) і штучними авторськими мовами (*galenas, ghâsh, gorgûn*). Оскільки базова мова оригіналу роману автора – англійська, то перша група відповідає «своїм» реаліям, а друга – «чужим» (див. визначення [11: 57–58]).

Згідно з поділом Р. Зорівчак [9: 71] за структурними ознаками, вирізнімо реалії-одночлени (*Mearas, Rohirrim, simbelmynë*), полічлени (*ann-thennath* – назва манери виконання пісень; *asëa aranion* – рослина королів; *Hobbitry-in-arms* – ополчення гобіміє) і фразеологізми (*it snowed food and rained drink* – вираження пишності гостини; *Khazâd ai-mênu!* – фігурально *Зараз матимете справу з войовничими гномами!*). У Дж.Р.Р. Толкіна натрапляємо на «приховані реалії» [9: 72]: наприклад, *Big Falk, evermind* (див. [2]). Р. Зорівчак розрізняє також «власне реалії» та «історичні» реалії [9: 70–71]. Прикладами перших є *lebethron, mellon* і *Thain*, а прикладами других – *ithildin* (назва легендарної майже невидимої металічної речовини) або *Holbylta* (застаріла назва гобітів, дана предками роханців).

За «місцевими» ознаками [11: 57] частину квазіреалій Дж.Р.Р. Толкіна тлумачимо як «інтернаціональні». Вони пов'язані з мовою вестрон, відомою всім мешканцям Середзем'я (*Hobbit, orc, Werewolf*). Кожному народові притаманні «національні» реалії (у гобітів це *mathom, smial, Stools*, у ельфів – *lembas, niphredil, talan* тощо). Нарешті, за неповною інформацією, яка міститься в романі «Володар Перснів», деякі з реалій можна кваліфікувати як «локальні реалії» чи «мікрореалії» [11: 62–63]. У термінах Р. Зорівчак [9: 67], це «діалектні реалії». На таку роль претендують слова *Greenway, Little Folk* (за сюжетом, ці назви вживали лише в одному містечку), а також *eleventy-one* (за сюжетом не виключено, що це okazіоналізм, вигаданий і вживаний лише одним гобітом Більбо).

Якщо семантика («внутрішня форма») оніма важливіша за його звукову та графічну оболонку («зовнішню форму»), то його відносять до промовистих (або значеннєвих, волаючих) онімів; інакше онім суто номінативний [11: 210–215; 14: 149–179; 15: 129–132] (див. рис. 1). Семантика частини онімів Дж.Р.Р. Толкіна виразна. Це, наприклад, топоніми (*Blue Mountains, Ever-eve, Sundering Seas*), антропоніми (*Dark Lord, Goldberry, Ranger*), фітоніми та зооніми (*Sharp-ears, Willow-man, Windlord*) та імена інших класів (*Red Arrow, Red Book of Westmarch, Rhymes of Lore*). Вони реалізують притаманну жанрові фентезі концепцію магічної сили імен або «справжніх» імен, які описують суть чи долю персонажа, об'єкта чи явища. Оніми *Bree, Drogo, Gamgee*, семантичне навантаження яких відсутнє або має прихований, діалектний чи застарілий характер [2], тлумачимо як номінативні. Реалії теж поділимо на групи промовистих і номінативних. Це *Barrow-wight, Gross, Sauthron, Springle-ring* і *gorgûn, Forgoil, hithlain, Reth*, відповідно.

Рис. 1. Класифікація поетонімів за відносною роллю семантичної складової [11: 210–215] (вверху) і розширений варіант цієї класифікації [15: 129–132] (внизу), з прикладами онімів із роману Дж.Р.Р. Толкіна «Володар Перснів».

С. Влахов і С. Флорін [11: 211] додатково виділяють нечисленну, та складну в перекладі категорію онімів, які змінюють приналежність до груп номінативних або промовистих залежно від контексту (див. рис. 1). Так, ім'я *Tighfield* містить застарілий варіант англійського слова *rope*, який частково зберігся в слові *tie* [2]. Це наче неістотно в плані промовистості оніма, однак в одному з фрагментів роману автор натякає на його семантичну структуру: «... *my grand-dad, and my uncle Andy ... had a rope-walk over by Tighfield many a year. And I put as fast a hitch over the stump as any one could have done...*»

[1 (2: 241)]. Він пов'язує слова *Tighfield, rope-walk (rope maker's yard)* з умінням персонажа Сема Гемджи (*to tie knots* [2]). Українські перекладачки А. Немірова, О. Фешовець і К. Онішук не відтворюють цих асоціацій: «Мій дід був канатним майстром і дядько Енді теж...» [16 (2: 195)]; «Мій дід, а за ним мій дядько Енді, ... багато років був ливварем» [17: 570]; «... мій дідо, а потім і мій дядько Енді ... тримали свою майстерню-ливварню за **Вузьким Подем**» [18 (2: 339)].

Окрім номінативних і позначальних онімів, у Дж.Р.Р. Толкіна маємо ще оніми, семантика яких відсутня в англійській мові, але прозора в «мовах Середзем'я»: *Angrenost – залізна фортеця, Dorthonion – земля сосен, Fornost – північна фортеця* (див. рис. 1). Оскільки ці мови штучні, а більшість читачів їх не знає, такі оніми не є семантично вмотивованими. Ідеться, мабуть, про нове явище літературної ономастики, породжене в рамках жанру фентезі, яке умовно назвемо «прихованою» (або «художньою») семантикою власних назв. Воно притаманне й реаліям: *alfirin – безсмертний, Dunadan – людина Заходу, mallos – золотистий сніг* тощо. У перекладі важливіше відтворити фоніку, а не «приховану» семантику оніма або реалії. Отже, існує взаємозв'язок між номінативністю або промовистістю онімів і реалій і їхнім походженням од англійської або штучних мов. Лексика, пов'язана з сучасною англійською, переважно виразна семантично, а для лексики зі штучних мов пріоритет – за зовнішньою формою.

На відміну від авторської лексики Дж.Р.Р. Толкіна, пов'язаної з сучасною англійською та, частково, староанглійською мовами, для онімів і реалій зі штучних мов слід розрізнити два типи етимології: 1) «істинну» (справжнє походження; історію впливів і запозичень; зв'язок із латиною, давньогрецькою, староанглійською, фінською, валійською та іншими мовами); 2) «приховану» або, в термінах О. Фадеєвої [3], «авторську» (авторську логіку номінування в рамках штучних мов). Наприклад, прізвисько *Sharkey* навіоє негативні асоціації з *shark*, що, мабуть, відповідає справжньому походженню оніма. Автор же претендує на художню етимологію, пов'язану з мовою орків: *sharkû – old man* [2]. Збірне ім'я богів *Valar*, мабуть, навіяне фінським *vala* (*клятва, присяга*), проте у штучній мові квеня *vala* – це *сила, могутність, бог*.

Оніми Дж.Р.Р. Толкіна поділимо також на групи, введені О. Леоновичем [15: 129–132] (рис. 1): 1) нейтральні: *Bilbo, Gamgee, Toby*; 2) асоціативні (графічні чи фонічні асоціації поглиблюють характеристику денотата): ім'я *Pippin* підкреслює низькорослість носія, бо це одночасно назва маленького яблука; експресивність звуків *r* в імені *Bullroarer* натякає на міць персонажа; 3) описові (зображують риси і характер персонажів або географічних об'єктів): *Pickthorn, Sandheaver, Stoningland*; 4) жартівливі, сатиричні або пародійні (імена-стереотипи), які виражають ставлення до героїв автора або інших героїв: *Radagast the Fool, Stinker, Wormtongue*. Тут групи онімів впорядковано за зростанням семантичного навантаження.

В. Виноградов [14: 178] класифікує оніми за походженням і типом асоціацій, які вони викликають у художньому творі (рис. 2). Оніми з лінгвальними та екстралінгвальними асоціаціями називають відповідно okazional'nymi (у романі Дж.Р.Р. Толкіна – *Edoras, Lothlórien, Valimar* та ін.) і алюзивними або «протонімами» (*Eärendil, Frodo, Gandalf* тощо). Лінгвальні асоціації поділяють на графічні та фонетичні (слова *crebain, gorgûn, Mordor* пов'язані з негативом), морфологічні (зменшувальний суфікс в імені поні

Lumpkin свідчить про прив'язаність господаря) та семантичні (*Flammifer* асоціюється з вогняний, полум'яний тощо).

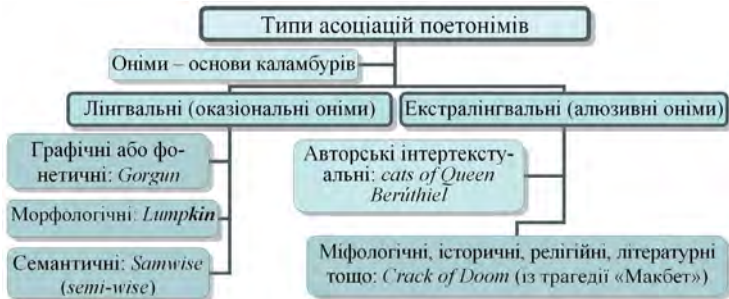

Рис. 2. Класифікація онімів [11: 216; 14: 178–179] (вверху) і типи їхніх асоціацій (внизу), із ілюстраціями з роману Дж.Р.Р. Толкіна «Володар Перснів».

Іноді оніми, на основі яких будують каламбури, виділяють як окремий підклас окаяніалізмів [11: 216]. Розглянемо каламбур, що базується на назві країни *the Shire*: «*Now what in the Shire can he want?*» [1 (1: 105)]. Виділений вираз у цьому риторичному запитанні – це не так пряма згадка Ширу, як модифікація фрази «*What on Earth...?*», яку вживають у здивуванні, роздратуванні тощо. В українських перекладах зберегти гру слів було важко: «*Що ж йому **тум** треба, гадаю...*» [16 (1: 106)]; «*Що він **тум**, у **Шурі**, шукає?*» [17: 97]; «*І чого це йому треба в **Шурі**?*» [18 (1: 166)].

Серед типових екстралінгвальних асоціацій у романі Дж.Р.Р. Толкіна –

фольклорні, міфологічні, історичні, літературні та релігійні (див. рис. 2). Наприклад, антропонім *Gamling* – це алюзивний онім, який фігурував у середньовічному романі «*The Tale of Gamelin*» (див. [2]). На нашу думку, слід виділити ще один підтип алюзивних онімів. Алюзію, присутню в реченні «*He is surer of finding the way home in a blind night than the cats of Queen Berúthiel*» [1 (1: 349)], проблематично збагнути в романі «Володар Перснів» – її пояснено в іншому творі Дж.Р.Р. Толкіна «Незавершені перекази». Такі інтертекстуальні алюзії, які не виходять за межі творчості даного автора, назвемо «авторськими» (рис. 2).

Аналіз корпусу онімів і реалій Дж.Р.Р. Толкіна засвідчив, що окаяніалізмів серед них помітно більше, ніж алюзивних. На додаток, більшість із запозичених онімів мало відомі читачеві англійських країн, тоді як алюзивною в практичному сенсі є лише та лексика, неденотативне значення якої має стійкий характер. Типово запозичення не означало перенесення шлейфу асоціацій і рис міфічного чи літературного персонажа на образ відповідного героя Дж.Р.Р. Толкіна. С. Ліхачова наголошує, що переважно запозичалися лише звукова або графічна оболонка імені [19]: «*Спочатку виникає ім'я: Толкін запозичує з правдивої традиції непевну назву або слово і наповнює його новим змістом, співзвучним образом, що стоїть за іменем*» (переклад наш). Тому положення про те, що алюзивний онім слід відтворювати його традиційним відповідником із першоджерела, майже не актуальне в перекладі роману Дж.Р.Р. Толкіна.

Отже, в цій роботі уточнено лінгвістичний статус авторської лексики роману Дж.Р.Р. Толкіна «Володар Перснів» у термінах okazaціоналізми–неологізми, еквівалентна–безеквівалентна та пропріальна–апелативна лексика. Встановлено, що частину авторської «номенклатури» слід тлумачити як реалії, а не оніми. З'ясовано спільні риси етнокультурно забарвлених онімів і реалій автора: вони лінгвопоетичні за походженням, часто ґрунтуються на штучних мовах, а їхні денотати – віртуальні. Деталізовано класифікацію онімів і реалій Дж.Р.Р. Толкіна за тематикою, базовими мовами, «місцевими» та структурними ознаками, відносною роллю семантики та зовнішньої форми, а також за типом асоціацій у художньому творі. Визначено кількісні масштаби окремих груп онімів і реалій Дж.Р.Р. Толкіна. Зроблено висновок, що в перекладознавчому аналізі слід розрізняти справжню та «приховану» (авторську) етимологію онімів і реалій. Нарешті, перспективи цього дослідження вбачаємо в аналізі відтворення авторської лексики в українських перекладах роману.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Tolkien J.R.R. The Lord of the Rings. Parts 1–3 / J.R.R. Tolkien. – New York : Ballantine Books, 2006. – Part 1: 462 p.; Part 2: 402 p.; Part 3: 494 p.
2. Tolkien J.R.R. Guide to the Names in 'The Lord of the Rings' [Електронний ресурс] / J.R.R. Tolkien. Ed. C. Tolkien. – 27 p. – Режим доступу : <http://ce.sharif.edu/~safarnejad/files/books/jrr6.pdf>
3. Фадеєва О.В. Відтворення толкієнізмів у перекладацькій практиці / О.В. Фадеєва // Наук. часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Сер. №9. Сучасні тенденції розвитку мов. – Вип. 1. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2006. – С. 337–342.
4. Стасюк Б. Аморфність групування неповноеквівалентної лексики / Б. Стасюк // Наукові записки. Серія: філологічні науки (мовознавство). У 5 ч. – Кіровоград : ПВВ КДПУ ім. В. Винниченка. – 2010. – Вип. 89 (1). – С. 222–225.
5. Беренкова В.М. Авторские новообразования и их функции в трилогии Дж.Р.Р. Толкиена «Властелин колец» (в английском и русском текстах) : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.01 «Русский язык»/ В.М. Беренкова. – Майкоп, 2007. – 24 с.
6. Б'ялик В.Д. Роль лексичного квантора у відтворенні мовної картини світу при перекладі / В.Д. Б'ялик // Вісн. Сумського держ. ун-ту. Серія філологічні науки. – 2004. – №3 (62). – С. 79–85.
7. Божко Е.М. Анализ приемов передачи квазиреалий в переводе на русский язык романа Дж.Р.Р. Толкина «Властелин Колец», выполненном А.А. Грузберггом / Е. М. Божко // Вестн. Челябинского гос. пед. ун-та. – 2010. – №1. – С. 238–248.
8. Ребрій О.В. Сучасні концепції творчості у перекладі / О.В. Ребрій. – Х. : Харківський нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна, 2012. – 376 с.
9. Зорівчак Р.П. Реалія і переклад (на матеріалі англомовних перекладів української прози) / Р.П. Зорівчак. – Львів: Видавн. Львів. держ. ун-ту, 1989. – 216 с.
10. Новичков А.А. Ономастическое пространство англоязычных произведений фэнтези и способы его передачи на русский язык : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.20 «Сравнительно-историческое, типологическое и сопоставительное языкознание» / А.А. Новичков. – Северодвинск, 2013. – 26 с.

11. Влахов С. Непереваемое в переводе / С. Влахов, С. Флорин. – М. : Международные отношения, 1980. – 343 с.
12. Калинин В.М. От литературной ономастики к поэтонимологии / В.М. Калинин // Логос ономастики. – 2006. – №1. – С. 81–89.
13. Карпенко О.Ю. Про літературну ономастику та її функціональне навантаження / О.Ю. Карпенко // Записки з ономастики. – Одеса : Астропринт, 2000. – Вип. 4. – С. 68–74.
14. Виноградов В.С. Введение в переводоведение / В.С. Виноградов. – М. : Изд-во ин-та общего среднего образования РАО, 2001. – 224 с.
15. Леонович О.А. В мире английских имен / О.А. Леонович. – М. : Изд-во АСТ, Астрель, 2002. – 160 с.
16. Толкін Дж.Р.Р. Володар Перснів. Трилогія. Кн. 1–3 / Дж.Р.Р. Толкін. Пер. з англ. А.В. Немірової. – Х. : Фоліо, 2003. – Кн. 1: 429 с.; Кн. 2: 319 с.; Кн. 3: 398 с.
17. Толкін Дж.Р.Р. Володар Перстенів / Дж.Р.Р. Толкін. Пер. з англ. О. Фешовець. – Львів : Астролябія, 2006. – 1088 с.
18. Толкін Дж.Р.Р. Володар Перснів. У 3-х частинах / Дж.Р.Р. Толкін. Пер. з англ. К. Оніщук. – Львів : Астролябія, 2013. – Ч. 1: 704 с.; Ч. 2: 576 с.; Ч. 3: 704 с.
19. Лихачева С.Б. Аллитерационная поэзия в творчестве Дж.Р.Р. Толкина : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.01.05 «Литература стран Западной Европы, Америки и Австралии» / С.Б. Лихачева. – М., 1999. – 20 с.

Стаття надійшла до редакції 04.08.14

Кушнір Л.О., ассист.

Львов. нац. ун-т имени Ивана Франко, Львов

**АВТОРСКАЯ ЛЕКСИКА РОМАНА ДЖ.Р.Р. ТОЛКИНА
«ВЛАСТЕЛИН КОЛЕЦ»: ЛИНГВИСТИЧЕСКИЙ СТАТУС И
КЛАССИФИКАЦИЯ**

Изучен лингвистический статус авторской лексики романа Дж.Р.Р. Толкина «Властелин Колец». Выявлены основные черты авторских онимов и реалий и особенности их систематизации по разным классификационным признакам.

Ключевые слова: авторская лексика, окказионализмы, онимы, реалии, семантика, Дж.Р.Р. Толкин, художественный перевод.

Kushnir L.O., Assistant Professor

Ivan Franko Lviv Nat. Univ., Lviv

**AUTHORIAL VOCABULARY OF J.R.R. TOLKIEN'S NOVEL
«THE LORD OF THE RINGS»: LINGUISTIC STATUS AND CLASSIFICATION**

The article focuses on the linguistic status of the authorial vocabulary of J.R.R. Tolkien's novel «The Lord of the Rings». The main traits of the authorial onyms and realia, and the peculiarities of their systematization along various classification criteria have been clarified.

Key words: authorial vocabulary, proper names, realia, semantics, J.R.R. Tolkien, literary translation.